

58. Rust Roest; Bemesting, veldvruchten-, groente- en ooftteelt

Van Marco van Liere (biologische melkveehouder in Esbeek) kreeg ik een handboek over bemesting uit 1907 ter inzage van Pastoor Roes, toenmalig Adviseur van den Boerenbond in Deurne. Dit handboek over bemesting bevat meer dan 500 pagina's en kostte toentertijd franco per post 35 cent (17,3 eurocent). Het is een vrij uitgebreid boek en er wordt zelfs in beschreven, hoe veehouders en akkerbouwers bemestingsproeven kunnen opzetten en hoe zij hun waarnemingen kunnen ondersteunen:

“Meent een proefnemer dat zijn veld voor fotografheeren in aanmerking komt, dan verzoeken we daarvan mededeeling, om zelf te kunnen overkomen of een fotograaf ter plaatse opdracht te kunnen geven”.

In zekere zin was het boek een promotie van verschillende kunstmeststoffen. In het voorwoord haalt Pastor Roes dan ook een boer aan, die zegt:

“t is den heeren alleen te doen, om kunstmest te verkoopen”.

Aardig aan het boek is om te lezen hoe men toentertijd al tegen de bemesting van gras en klaver aankeek. In grote lijnen komt het overeen met een bemestingsadvies voor een biologisch melkveebedrijf anno 2001. Als we in toekomstig onderzoek hieraan nog enkele streefwaarde voor bodem- en gewasmonsters zouden toevoegen, dan zijn een heel eind. Hier volgen enkele uitspraken over de bemesting gras en klaver in dit handboek:

“Witte klaver treft men zelfs in slechte weiden aan, waar zij, om zoo te zeggen, wacht, tot men haar de middelen brengt (kalk, kali en phosphorzuur) om zich krachtiger te ontwikkelen en een overvloedig gewas te geven van eerste hoedanigheid.”

“Bemest uw grasland goed met slakkenmeel en kainiet, dan zullen de zoo voordeelige klavers zich goed ontwikkelen en niet verdwijnen. Het geld aan phosphorzuur en kalibemesting uitgeven zal groote rente opleveren.”

“Phosphorzuur is de grondslag van elke bemesting, vooral op weiland. 't Is bewezen, dat bij voldoende phosorzuurvoorraad de vlinderbloemige gewassen, in dit geval, de klaver, veel meer stikstof uit de lucht haalt, dan wanneer er weinig phosphorzuur in de gronden aanwezig is.”

“Zonder kalk is op zandgrond bijna geen klaver te telen. Met kalk heeft men het vrijwel zeker. Als men kalk zaait, zaait men klaver en wortelen.”

“Op echte veengronden is roode klaver een vrij onzeker gewas wegens 't uitvriezen.”

“Gier niet naar de klaverstoppels te brengen, zoals de ouderwetsche boeren wel eens doen. Klaver heeft de stikstof van gier niet nodig.”

“Sommige boeren geven gier aan klaver na de eerste snede. Dit is geldverkwisting.”

“Wordt er te veel klaver gevonden, dan geve men zeker wat chili, bijv. 100 tot 150 kg/ha in de lente. Vooral de grassen worden daardoor tot betere groei aangezet en verdringen daardoor de overtollige klaver en andere gewassen. Hierbij is echter op te merken dat, als er bijna geen klaver meer in de weide is, men wel veel gauwer klaver terug krijgt, als alleen met slakken en kainiet bemest wordt.”

Mocht U ook beschikken over oude informatiebronnen met betrekking tot de melkveehouderij, dan zijn wij altijd geïnteresseerd.

Nick van Eekeren
n.van.eekeren@louisbolk.nl
06-20132133

Vlugschriften Louis Bolk Instituut november 2001